

PŘÍRUČKA
pro uplatňování
směrnice Rady 73/23/EHS

Elektrická zařízení
určená pro použití
v určených mezích napětí

OBSAH

I. Úvod	11
II. Směrnice pro nízké napětí	12
III. Oblast působnosti směrnice pro nízké napětí	12
IV. Požadavky na bezpečnost elektrických zařízení, na která se vztahuje směrnice pro nízké napětí, uváděných na trh EU	15
V. Postupy posuzování shody podle směrnice pro nízké napětí	17
VI. Vztah mezi směrnicí pro nízké napětí a některými dalšími směrnicemi Společenství	20

I. ÚVOD

1. Tato příručka byla vypracována proto, aby pomohla všem stranám, kterých se přímo nebo nepřímo týká uplatnění směrnice 73/23/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se elektrických zařízení určených pro použití v určených mezích napětí (dále jen směrnice pro nízké napětí)¹⁾. Nahrazuje příručku pro uplatnění této směrnice, která byla uvedena ve zprávě Komise z 15. prosince 1981²⁾ a „Příručku pro uplatňování směrnice Rady 73/23/EHS“ z července 1997.

Příručka byla vypracována aparátem Evropské komise a projednána s pracovní skupinou vládních expertů, zástupci orgánů evropského průmyslu a evropské normalizace. Tato příručka odráží shodu názorů, které bylo mezi aparátem Komise a zástupci členských států v rámci pracovní skupiny 20. února 2001 dosaženo.

2. Uživatele této příručky je třeba upozornit na skutečnost, že tato příručka je určena pouze k tomu, aby usnadnila uplatnění směrnice pro nízké napětí a že právně závazné je pouze znění této směrnice. Tento dokument není právně závazným výkladem směrnice. Nicméně představuje soubor údajů pro zajištění důsledného uplatnění směrnice všemi, kterých se týká.
3. Tato příručka není vyčerpávající: je zaměřena pouze na určité otázky, které jsou ve světle zkušeností v přímém vlastním zájmu uplatnění směrnice pro nízké napětí. Je určena k doplnění „Příručky pro zavádění harmonizačních směrnic Společenství“, vydání 1999³⁾, a to zvláště pokud se týká otázek vztahujících se na uplatnění této směrnice. Zejména, pokud se jedná o definice pojmů, jako jsou „*uvedení na trh*“, „*výrobce*“, „*zplnomocněný zástupce*“, „*dovozce nebo osoba odpovědná za uvedení výrobku na trh*“, by měla výše uvedená příručka vzít v úvahu.

Tato příručka se zabývá těmito otázkami:

- oblast působnosti směrnice pro nízké napětí,
- příslušné požadavky na bezpečnost,
- příslušný postup posuzování shody včetně označení CE,
- vztahy k některým dalším směrnicím.

¹⁾ Podle Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP), ustanovení evropských právních předpisů, která jsou v ní obsažena, jsou jí rozšířena na země ESVO: Island, Lichtenštejnsko a Norsko. Veškerým odkazům na Společenství nebo na trh Společenství v této příručce se musí rozumět tak, že platí pro EHP a jeho trh.

²⁾ Úř. věst. C 59, 9. 3. 1982, s. 1.

³⁾ Publikace Evropské komise „Příručka pro zavádění harmonizačních směrnic založených na novém přístupu a na globálním přístupu – vydání 1999“ – Lucembursko: Úřad pro úředně vyhlášené publikace Evropských společenství – ISBN 92-828-7500-8. Katalogové číslo je CO-22-99-014-EN-C. Lze ji obdržet prostřednictvím prodejních míst Úředního věstníku EU.

Poznámka vydavatele: Od 1. 2. 2003 byl původní název věstníku „Úřední věstník Evropských společenství“ - „Official Journal of the European Communities“ změněn na „Úřední věstník Evropské unie“ - „Official Journal of the European Union“.

- Uživatel této příručky by si měl povšimnout skutečnosti, že některé výrobky, které spadají do oblasti působnosti směrnice pro nízké napětí, podléhají také jiným směrnici. Aby mohlo být dovoleno uvádění těchto výrobků na trh ES, musí tyto výrobky splňovat také ustanovení těchto směrnic. Příručka popisuje uplatnění směrnice pro nízké napětí a objasňuje vztah mezi touto směrnicí a některými dalšími směrnicemi.

II. SMĚRNICE PRO NÍZKÉ NAPĚTÍ

- Směrnice 73/23/EHS⁴⁾ byla přijata Radou dne 19. února 1973, aby harmonizovala právní předpisy členských států týkající se elektrických zařízení pro použití v určených mezích napětí.

V r. 1993 byla tato směrnice změněna směrnicí 93/68/EHS⁵⁾, nazývanou též „*směrnicí pro označení CE*“, která se týká výhradně posuzování shody a označování shody. Účelem této změny bylo uvést ustanovení týkající se posuzování shody a označení CE elektrických zařízení do souladu s ustanoveními, která byla zavedena ve směrnici nového přístupu.

Ustanovení zavedená uvedenou změnou nabyla závaznosti s účinností od 1. ledna 1997.

- Směrnice pro nízké napětí je směrnicí „*úplně*“ harmonizace v tom smyslu, že nahradila existující vnitrostátní předpisy, které se na tuto oblast vztahovaly: elektrické zařízení může být uvedeno na trh, pouze pokud je ve shodě s požadavky směrnice, a na druhou stranu, členské státy nesmějí bránit volnému pohybu nebo prodeji zařízení, pokud tyto požadavky splňují.

III. OBLAST PŮSOBNOSTI SMĚRNICE PRO NÍZKÉ NAPĚTÍ

Na které výrobky se směrnice vztahuje?

- Směrnice platí pro veškerá elektrická zařízení⁶⁾ určená pro použití v rozsahu jmenovitých napětí od 50 V do 1 000 V pro střídavý proud a od 75 V do 1 500 V pro stejnosměrný proud. Jmenovitá napětí se vztahují ke vstupním nebo výstupním napětím, nikoliv k napětím, která se mohou vyskytovat uvnitř zařízení.

Na základě diskusí s členskými státy zaujala Komise stanovisko, že termínem „určená pro použití v rozsahu napětí“ se rozumí u zařízení buď jmenovité vstupní napětí nebo jmenovité výstupní napětí v tomto rozsahu. Uvnitř mohou být napětí vyšší.

⁴⁾ Úř. věst. L 77, 26. 3. 1973, s. 29.

⁵⁾ Úř. věst. L 220, 30. 3. 1993, s. 1.

⁶⁾ Termín „elektrické zařízení“ není ve směrnici definován. Proto je třeba jej chápat v mezinárodně uznávaném smyslu tohoto termínu. Jeho definice v „Mezinárodním elektrotechnickém slovníku“ IEC (Mezinárodní elektrotechnické komise) zní: „jakékoliv zařízení užívané k výrobě, přeměně, přenosu, rozvodu nebo užití elektrické energie, jako jsou elektrické stroje, transformátory, přístroje včetně měřicích, ochranná zařízení, příslušenství systému rozvodu, spotřebiče.“

Zařízení, které je napájeno z baterií mimo rozsah uvedených jmenovitých napětí, samozřejmě nespadá do oblasti působnosti směrnice pro nízké napětí. Avšak přidružené nabíjecí zařízení akumulátorů, stejně jako zařízení s instalovanou zdrojovou jednotkou, která jsou v mezích napětí podle této směrnice, také spadají do oblasti působnosti směrnice pro nízké napětí (LVD^{*)}). To platí také v případě zařízení napájeného z baterie, jehož jmenovité napájecí napětí je nižší než 50 V pro střídavé napětí a 75 V pro stejnosměrné napětí, i pro jejich přidružené napájecí jednotky (např. notebooky).

Z oblasti působnosti směrnice pro nízké napětí jsou však vyjmuta:

- elektrická zařízení pro použití v prostředí s nebezpečím výbuchu,
- elektrická zařízení pro radiologii a lékařské účely,
- elektrické součásti pro výtahy,
- elektroměry,

na které se vztahují jiné směrnice Společenství, a

- zásuvky a vidlice pro domovní použití⁷⁾,
- zařízení pro napájení elektrických ohradníků,
- specializovaná elektrická zařízení pro použití na lodích, v letadlech nebo na železnicích, která splňují bezpečnostní ustanovení stanovená mezinárodními orgány, ve kterých jsou členské státy zapojeny,

na které se dosud žádná směrnice Společenství nevztahuje, a proto se nesmějí označovat CE.

8. Celkem vzato se směrnice týká jak spotřebního zboží, tak výrobních prostředků, určených pro použití v uvedených mezích napětí⁸⁾. Patří mezi ně zejména elektrické spotřebiče⁹⁾, elektrické ruční nářadí, osvětlovací zařízení včetně předřadníků, spínací a ovládací zařízení, elektrické vodiče, šňůry a soupravy pro připojení spotřebičů, zařízení elektrických instalací¹⁰⁾ apod. Komise potvrzuje, jak to bylo již vyjádřeno ve sdělení z 15. prosince 1982, že kabelové řídicí systémy do oblasti působnosti směrnice pro nízké napětí spadají.

^{*)} **Poznámka vydavatele:** Zkratka „LVD“ znamená „Low Voltage Directive“, tj. pro stručnost je někdy nazývána směrnice pro nízké napětí.

⁷⁾ Zásuvky a vidlice pro domovní použití se užívají také v obchodních a průmyslových objektech pro účely, které nevyžadují zvláštní průmyslové provedení.

⁸⁾ Nářadí pro práce pod napětím (jako šroubováky apod.) mezi ně nepatří. Pro toto nářadí platí EN 60900, která nebyla publikována ve vztahu ke směrnici pro nízké napětí.

⁹⁾ Pracovní skupina LVD vyslovila názor, že ruční a přenosné elektricky poháněné nářadí jako elektrické nářadí a sekačky trávy nespádají do působnosti směrnice pro nízké napětí, nýbrž do působnosti směrnice pro strojní zařízení. Viz též kapitulu 29 této příručky.

¹⁰⁾ Izolační pásy, u nichž bezpečnost rozhodujícím způsobem závisí nejen na jejich vnitřních vlastnostech, ale i na tom, jak se používají za velmi proměnlivých podmínek, se za elektrické zařízení nepovažují a nespádají do působnosti této směrnice. Pro tyto pásy platí evropská norma EN 60454, která nebyla publikována ve vztahu ke směrnici pro nízké napětí.

Spadají do oblasti působnosti směrnice „součástky“?

9. Všeobecně do oblasti působnosti směrnice spadají jak elektrická zařízení určená k vestavění do různých zařízení, tak i zařízení určená k přímému použití, aniž by byla vestavěna.

Avšak některé druhy elektrických zařízení, která byla navržena a vyrobena k použití jako základní součástky určené k vestavění do jiných elektrických zařízení, jsou takového charakteru, že jejich bezpečnost do značné míry závisí na tom, jakým způsobem jsou do konečného výrobku vestavěna a na celkových vlastnostech tohoto výrobku. Mezi takové základní součástky patří elektronické a některé další součástky¹¹⁾.

S ohledem na účel směrnice pro nízké napětí, tyto základní součástky, jejichž bezpečnost může být do značné míry posouzena pouze tehdy, když se vezme v úvahu, jakým způsobem jsou vestavěny, samy o sobě do oblasti působnosti této směrnice nespadají. Proto nesmějí být označovány CE.

Avšak ostatní elektrické součástky, které jsou pro vestavění do jiných elektrických zařízení určeny, ale pro něž je posouzení bezpečnosti uskutečnitelné¹²⁾, jako jsou např. některé typy transformátorů a elektromotorů, do oblasti působnosti této směrnice spadají a musí být označovány CE.

Kromě toho se nesmí rozsah, ve kterém jsou základní součástky ze směrnice vyloučeny, špatně pochopit a nesmí se rozšiřovat na takové položky, jako jsou svítidla, startéry, pojistky, spínače pro domácnost, prvky elektrické instalace apod., které, i když se často používají ve spojení s jinými elektrickými zařízeními a také aby se umožnila jejich užitečná funkce, je třeba je řádně instalovat, se samy o sobě považují za elektrická zařízení ve smyslu této směrnice.

Na která hlediska bezpečnosti se tato směrnice vztahuje?

10. Tato směrnice se vztahuje na všechna rizika vznikající při používání elektrických zařízení včetně těch, která nejsou přímo elektrická, ale také mechanická, chemická (zvláště taková, která jsou způsobována emisemi agresivních látek) a všechna ostatní rizika. Směrnice se vztahuje také na zdravotní hlediska působení hluku a vibrací a také na hlediska ergonomická, a to do té míry, pro kterou jsou ergonomické požadavky nezbytné k ochraně před nebezpečími ve smyslu této směrnice.

Článek 2 a příloha I stanoví jedenáct bezpečnostních zásad, které představují základní požadavky směrnice.

¹¹⁾ K nim patří mezi jiným aktivní součástky, jako jsou integrované obvody, tranzistory, diody, usměrňovače, triaky, vypínací tyristory, hradlové tranzistory, optoelektronické polovodiče, pasivní součástky jako jsou kondenzátory, indukční cívky, rezistory, filtry; elektromechanické součástky jako jsou konektory, přístroje mechanické ochrany, které jsou součástí zařízení, relé se svorkami pro desky tištěných spojů, mikrospínače.

¹²⁾ Obecně je též nezbytné další posouzení bezpečnostních hledisek vztahujících se ke způsobu, jakým jsou tyto součástky vestavěny.

11. Je třeba podotknout, že hlediska elektromagnetické kompatibility (vyzařování i odolnosti) jsou z oblasti působnosti této směrnice vyloučena a řídí se zvláštní směrníci 89/336/EHS.

Působení záření, které se uvádí v příloze I směrnice, je omezeno na ty případy, které se přímo vztahují ke zdraví a bezpečnosti osob a domácích a hospodářských zvířat. Nevztahuje se na elektromagnetické rušení ve smyslu směrnice pro EMC.

Komise vysvětluje, že veškerá elektromagnetická hlediska mající vztah k bezpečnosti včetně funkční bezpečnosti spadají do působnosti směrnice pro nízké napětí. To se vztahuje rovněž na účinek elektromagnetických polí, vyzařovaných elektrickým přístrojem.

12. Nakonec je třeba opět podotknout, že pro některá elektrická zařízení platí též ustanovení jiných směrnic.

IV. POŽADAVKY NA BEZPEČNOST ELEKTRICKÝCH ZAŘÍZENÍ, NA KTERÁ SE VZTAHUJE SMĚRNICE PRO NÍZKÉ NAPĚTÍ, UVÁDĚNÝCH NA TRH EU

Které požadavky na bezpečnost se závazně uplatňují v EU?

13. Článek 2 směrnice stanoví:

„1. Členské státy musí učinit veškerá příslušná opatření, aby elektrické zařízení mohlo být uvedeno na trh jen tehdy, jestliže po vyrobení v souladu se správným technickým postupem z hlediska bezpečnosti, který platí ve Společenství, neohrozí bezpečnost lidí, domácích zvířat a majetku, pokud bude správně instalováno, udržováno a užíváno k účelu, pro který bylo vyrobeno.

2. Přehled základních prvků bezpečnostních zásad uvedených v odstavci 1 je v příloze I.“

14. Členské státy musí zajistit svobodné uvádění na trh a volný pohyb elektrických zařízení, která jsou ve shodě s požadavky této směrnice.

Pokud se týká podstatných požadavků na bezpečnost, v příloze I směrnice je uvedeno jedenáct takových „zásad“.

Tyto zásady jsou závaznými bezpečnostními předpisy, které musí výrobky splňovat, aby byly připuštěny na trh EU a mohly těžit ze svého volného pohybu ve Společenství (články 2 a 3). Proto žádné národní normy nebo národní specifikace vztahující se k bezpečnosti elektrických zařízení nemají status závazného požadavku a nemohou být podmínkou pro uvedení výrobku na trh.

15. Článek 7 směrnice zajišťuje vzájemné uznávání národních norem, jestliže neexistují normy ve smyslu článků 5 a 6. V některých případech však takové národní normy nemusí pokrývat všechny bezpečnostní zásady uvedené směrnice. Proto výrobce, který tyto normy používá, by měl podle směrnice pečlivě ověřovat shodu se všemi požadavky směrnice na bezpečnost.

Slova na konci článku 7 („*jestliže to zajišťuje úroveň bezpečnosti odpovídající úrovni požadované na jejich vlastním území*“) sama o sobě neopravňují, členské státy k tomu, aby požadovaly splnění jiných úrovní bezpečnosti než těch, které vyplývají z „bezpečnostních zásad“.

Avšak splnění bezpečnostních zásad podle směrnice – od nynížka identických pro celé Společenství – může v některých případech vyústit v plnění různých požadavků různých členských států tak, aby se vzaly v úvahu různé objektivní poměry, např. požadavky v důsledku napájecích sítí, které se v různých oblastech Společenství liší.

16. Ve světle toho, co bylo výše uvedeno, nemohou být vnitrostátní právní a správní předpisy, které požadují splnění zvláštních technických specifikací (pokud existují), považovány za závazné. Mohou mít případně pouze postavení specifikací dávajících předpoklad shody tam, kde je to vhodné.

Z toho vyplývá, že výrobce již nemůže být povinen plnit národní specifikace u zařízení, která jinak „bezpečnostním zásadám“ směrnice vyhovují. Tam, kde normy uvedené v článcích 5 a 6 ještě neexistují, mají ovšem výrobci právo, aby plnili kterékoliv vhodné specifikace, aby tak usnadnili prokazování shody s „bezpečnostními zásadami“.

Nezávazný charakter specifikací ve vnitrostátních předpisech je z hlediska právních předpisů ES potvrzen rozhodnutím Soudního dvora, podle něhož vnitrostátní orgány a soudy nesmějí uplatňovat vnitrostátní předpisy, které jsou v rozporu s předpisy Společenství¹³⁾.

17. Existence vnitrostátních právních a správních předpisů nemůže bránit vytvoření harmonizovaných norem podle článku 5.

Takové předpisy nemohou být vnucovány ani navíc, ani namísto technických specifikací obsažených v harmonizovaných normách, protože ty přestaly být závazné.

Proto v oblasti, které se týká směrnice, již není místo pro odkazy na ustanovení „odchylky typu A“ v „harmonizačních dokumentech“ (HD) nebo „evropských normách“ (EN)¹⁴⁾.

Udržování těchto předpisů v právním řádu členských států v závazné formě by bylo porušením směrnice a vystavovalo by příslušné členské státy postupům stanoveným v článku 169 Smlouvy.

Jak zajistit shodu s těmito požadavky?

18. Předpokládá se, že výrobky splňují bezpečnostní zásady podle směrnice pro nízké napětí, jestliže bylo zařízení vyrobeno podle technických norem, jimiž na základě požadavku stanoveného směrnicí jsou:

¹³⁾ Rozsudky v případě 106/77 *Simmenthal* (ECR 1978, s. 645) a v případě 148/78 *Ratti* (ECR 1979, s. 1646).

¹⁴⁾ *Ve speciálních případech však mohou k odchylkám opravňovat objektivní poměry uváděné na konci odstavce 15.*

- evropské normy (EN nebo HD), o kterých se ve směrnici pojednává jako o harmonizovaných normách¹⁵⁾, které byly stanoveny orgány notifikovanými členskými státy podle článku 5 (ve skutečnosti se jedná o normy zpracované v CENELEC);
- mezinárodní předpisy vydané dvěma mezinárodními orgány, tj. Mezinárodní komisí pro předpisy na schvalování elektrotechnických výrobků (CEE)¹⁶⁾ nebo Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) (článek 6(1)), a uveřejněné v souladu s postupem stanoveným v článku 6(2) a (3)¹⁷⁾, a to v případě, že normy definované v článku 5 ještě nebyly vypracovány a uveřejněny;
- národní normy členského státu výrobce (článek 7) v případě, že normy definované v článku 5 nebo mezinárodní normy definované v článku 6 dosud neexistují.

Normy uváděné v člancích 5, 6 a 7, jejichž uplatnění zůstává dobrovolné, poskytují pro zařízení, které je podle těchto norem vyrobeno, předpoklad shody.

Předpoklad shody, který je poskytován harmonizovanými normami, vzniká od okamžiku, kdy byly normy uveřejněny na vnitrostátní úrovni podle článku 5; seznam v Úředním věstníku Evropské unie je pouze pro informaci.

19. Výrobce může alternativně zhotovit výrobek v souladu se základními požadavky (bezpečnostními zásadami) směrnice, aniž by uplatnil harmonizované, mezinárodní nebo národní normy. V takovém případě nebude výrobek požívat výhody předpokladu shody, který by mu byl přiznán při použití uvedených norem, a výrobce musí do technické dokumentace uvést (viz kapitolu V) popis řešení, která zvolil, aby bezpečnostní hlediska podle směrnice splnil.

V. POSTUPY POSUZOVÁNÍ SHODY PODLE SMĚRNICE PRO NÍZKÉ NAPĚTÍ

Jaký postup posuzování shody se má uplatňovat?

20. Článek 8 a příloha IV směrnice popisují postup, podle něhož výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství zajišťuje a prohlašuje shodu elektrického zařízení s ustanoveními směrnice, což obsahuje tři hlavní prvky:

- **Technická dokumentace**

Předtím než se výrobek uvede na trh, výrobce zkompletuje technickou dokumentaci, která umožní posoudit, zda je elektrické zařízení v souladu s požadavky směrnice (viz dále)¹⁸⁾.

¹⁵⁾ Rozdíly mezi „harmonizovanými normami“ podle nového přístupu a harmonizovanými normami podle směrnice pro nízké napětí jsou vysvětleny v „Příručce pro zavádění harmonizačních směrnic Společenství založených na novém přístupu“.

¹⁶⁾ CEE již neexistuje, ale jeho činnosti pokračují v rámci CENELEC.

¹⁷⁾ Postupy stanovené v článku 6(2) a (3) nebyly nikdy uplatněny!

¹⁸⁾ Příloha IV směrnice pro nízké napětí stanoví, že výrobce musí učinit veškerá opatření nezbytná k tomu, aby výrobní postup zajišťoval shodu výrobků s technickou dokumentací a požadavky směrnice.

- **Prohlášení o shodě**

Od výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce usazeného ve Společenství se též jako od jediných k tomu oprávněných subjektů požaduje, aby v písemné formě vypracovali prohlášení o shodě (viz dále) předtím, než uvedou výrobek na trh.

- **Označení CE**

Předtím, než je elektrické zařízení uvedeno na trh, musí být opatřeno označením CE. Pouze výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství jsou oprávněni opatřit výrobek označením CE (viz dále).

Povinnosti dovozce

Pokud dovozce není zároveň zplnomocněným zástupcem výrobce, nebude mít obvykle podrobné znalosti o tom, které směrnice byly výrobcem vzaty v úvahu nebo které normy byly použity. V důsledku toho dovozce nemůže:

- připojit označení CE;
- vypracovat ES prohlášení o shodě;
- zkompletovat technickou dokumentaci.

Tam, kde ani výrobce ani jeho zplnomocněný zástupce nejsou usazeni na území Společenství, je dovozce osobou, která první uvádí výrobek na trh ES a je tudíž odpovědný za zajištění toho, že jsou splněny požadavky přílohy IV částí 2 a 3.

21. Jestliže nebyly uplatněny normy ve smyslu směrnice, musí výrobce uvést v rámci technické dokumentace popis řešení přijatého k tomu, aby požadavky na bezpečnost podle směrnice byly splněny.

V případě rozporu s orgány, které mají nad trhem dozor, se považuje zpráva ve smyslu článku 8(2) (který však není povinný) za prvek důkazu. Článek 8(2) prakticky poskytuje ke třem základním výše uvedeným opatřením pro posouzení shody pro případ, že bezpečnost zařízení je zpochybněna, možnost předložit orgánu, který má nad trhem dozor, zprávu vypracovanou notifikovaným subjektem jako důkaz, že elektrické zařízení splňuje bezpečnostní zásady (článek 2 a příloha I).

Výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství si může přát v určitých případech předem požádat subjekt notifikovaný postupem podle článku 11 o vypracování zprávy, kterou by uchovával jako součást technické dokumentace. Dostupnost takové zprávy by v případě rozporu s orgány umožnila snazší a rychlejší vyřízení záležitosti.

Hlavním účelem článku 8.2 je zajistit pro pokrok a dynamický rozvoj elektrotechnického průmyslu ty nejvýhodnější podmínky. To umožňuje uvádět na trh elektrická zařízení vysoké technické úrovně, která jako taková nemohou těžit z podpory jakýchkoliv norem, protože tyto normy se často zpracovávají až po vývoji a technické inovaci.

Co musí technická dokumentace obsahovat?

22. Technická dokumentace musí obsahovat takové podrobnosti o konstrukci, výrobě a funkci elektrického zařízení, které jsou nezbytné pro posouzení shody elektrického zařízení s požadavky směrnice.

Proto obsahuje:

- obecný popis elektrického zařízení,
- koncepční návrh a výrobní výkresy a schémata součástí, podsestav, obvodů apod.,
- popisy a vysvětlivky potřebné pro pochopení uvedených výkresů, schémat a funkce elektrického zařízení,
- seznam norem, které byly zcela nebo částečně použity, a pokud nebyly normy použity, popisy řešení přijatých pro splnění bezpečnostních hledisek podle této směrnice,
- výsledky provedených konstrukčních výpočtů, provedených kontrol apod.,
- protokoly o zkouškách (prakticky jde o protokoly o zkouškách, které mohou být k dispozici, vydané buď výrobcem nebo třetí stranou).

Kdo musí uchovávat technickou dokumentaci a kde?

23. Technickou dokumentaci musí uchovávat výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství, aby byla pro účely inspekce k dispozici vnitrostátním orgánům alespoň po dobu deseti let po vyrobení posledního výrobku. Technická dokumentace může být uchovávána v elektronické podobě, předpokladem přitom je, že je pro kontrolu snadno dostupná. Jestliže výrobce není usazen ve Společenství a nemá zplnomocněného zástupce ve Společenství, přechází tato povinnost na dovozce nebo osobu odpovědnou za uvedení výrobku na trh Společenství.

Tato technická dokumentace se musí uchovávat na území Společenství.

Kam musí být označení CE umístěno?

24. Označení shody CE umísťuje výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství na elektrické zařízení nebo, pokud to není možné, na jeho obal, návod k použití nebo záruční list.

Přes rozdíly v tomto bodě mezi různými jazykovými verzemi této směrnice by se pro zajištění provázanosti, a rovněž aby se zabránilo neoprávněným nákladům, měl článek 10(2) směrnice vykládat v tom smyslu, že určuje následující pořadí priorit: označení CE musí být umístěno na výrobek nebo, pokud to není proveditelné (za rozumných technicko-ekonomických podmínek), na obal, návod k použití nebo záruční list¹⁹⁾.

Jaký je význam označení CE a jaké musí splňovat požadavky?

25. Označením CE se prohlašuje shoda elektrického zařízení se základními požadavky a postupy posuzování shody stanovenými ve směrnici pro nízké napětí a ve všech ostatních směrnících, které se na ně vztahují.

Označení shody CE musí být umístěno tak, aby bylo viditelné, čitelné a nesmazatelné.

¹⁹⁾ Pro případy, kde tento princip dosud nebyl z důvodu odlišného výkladu v důsledku rozdílů mezi jazykovými verzemi uplatňován, bylo schváleno, aby vnitrostátní orgány poskytl k zajištění shody výrobků přiměřenou časovou lhůtu.

Připojování jakýchkoliv označení, která by mohla, pokud se týká jejich významu a tvaru, uvést třetí stranu v omyl, je zakázáno.

Kdo musí uchovávat prohlášení o shodě a kde?

26. Kopii prohlášení o shodě musí uchovávat výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství nebo, jestliže výrobce není usazen ve Společenství a nemá ani zplnomocněného zástupce ve Společenství, dovozce nebo osoba odpovědná za uvedení výrobku na trh tak, aby byla k dispozici vnitrostátním orgánům pro účely inspekce, a to stejným způsobem jako technickou dokumentaci. Vnitrostátní orgány pro dozor nad trhem mohou v případě potřeby požadovat kopii prohlášení o shodě.

Co musí být v prohlášení o shodě obsaženo?

27. Příloha III.B směrnice popisuje obsah prohlášení o shodě takto²⁰⁾:
- jméno a adresa výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce usazeného ve Společenství,
 - popis elektrického zařízení,
 - odkaz na harmonizované normy,
 - odkazy na specifikace, podle nichž je prohlašována shoda, pokud byly použity,
 - identifikace podepsané osoby oprávněné jednat jménem výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce usazeného ve Společenství,
 - poslední dvě číslice roku, ve kterém byl výrobek opatřen označením CE (poprvé).

Prohlášení o shodě musí být vypracováno alespoň v jednom z oficiálních jazyků Společenství.

VI. VZTAH MEZI SMĚRNICÍ PRO NÍZKÉ NAPĚTÍ A NĚKTERÝMI DALŠÍMI SMĚRNICEMI SPOLEČENSTVÍ

Které požadavky je možno uplatnit na elektrická zařízení, která jsou zároveň „strojem“ (ve smyslu směrnice pro strojní zařízení²¹⁾)?

28. Některá elektrická zařízení jsou také strojním zařízením ve smyslu směrnice 98/37/ES, v platném znění.

Jak směrnice pro nízké napětí, tak směrnice pro strojní zařízení se týkají širokého rozsahu možných rizik. Proto se oblasti působnosti těchto dvou směrnic v případě některých elektrických zařízení překrývají, a proto je nezbytné v takových případech objasnit, jak tyto směrnice uplatňovat.

²⁰⁾ Viz též EN 45014 obsahující příklad prohlášení o shodě.

²¹⁾ Směrnice 98/37/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 22. června 1998 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se strojních zařízení (Úř. věst. L 207, 23. 7. 1998), ve znění směrnice 98/79/ES (Úř. věst. L 331/1, 7. 12. 1998).

29. Některá elektrická zařízení, která jsou zároveň strojním zařízením, jsou z oblasti působnosti směrnice pro strojní zařízení na základě článku 1(5) této směrnice zcela vyloučena²²⁾.

Článek 1(5) směrnice pro strojní zařízení stanoví:

„Pokud u strojního zařízení vzniká riziko, které je převážně elektrického původu, vztahuje se na takové strojní zařízení výhradně směrnice Rady 73/23/EHS ze dne 19. února 1973 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se elektrických zařízení určených pro použití v určených mezích napětí“.

Všeobecně vzato, je na rozhodnutí výrobce, zda pro určitý výrobek, který je možno považovat za strojní zařízení ve smyslu směrnice 98/37/ES a současně i za elektrické zařízení ve smyslu směrnice 73/23/EHS, použije vyloučení z oblasti působnosti směrnice pro strojní zařízení podle jejího čl. 1(5), přičemž tento výrobce musí u takového výrobku provést posouzení (analýzu) rizik.

Evropská norma EN 1050 (Bezpečnost strojních zařízení – Zásady pro posouzení rizika, ČSN EN 1050:2001, tř. znak 83 3010) poskytuje zásady, které je možno pro provedení takového posouzení (analýzy) rizik uplatnit.

Jestliže výsledky posouzení (analýzy) rizik provedeného výrobcem ukazují, že rizika jsou převážně elektrického původu, bude se na zařízení vztahovat výhradně směrnice pro nízké napětí, která se tak jako tak hledísky bezpečnosti, včetně mechanické bezpečnosti, zabývá.

Při rozhodování, zda původ rizik týkajících se konkrétních výrobků je hlavně elektrický, může výrobci napomáhat posouzení (analýza) rizik provedené(á) příslušnými normalizačními orgány ve vztahu k harmonizovaným normám týkajícím se těchto výrobků. Tam, kde posouzení (analýza) rizik vedlo k vydání těchto norem pouze ve vztahu ke směrnici pro nízké napětí²³⁾ nebo pouze ve vztahu ke směrnici pro strojní zařízení, vycházelo toto posouzení (analýza) z těch rizik, která převládají.

Jedním z příkladů je ruční a přenosné elektricky poháněné nářadí. Pracovní skupina LVD se shodla, že normy pokrývající tento typ zařízení musí být v Úředním věstníku Evropské unie publikovány pouze ve vztahu ke směrnici pro strojní zařízení, a proto bylo dohodnuto používat postupy posuzování shody směrnice pro strojní zařízení spíše než postupy směrnice pro nízké napětí.

30. Kromě strojních zařízení, pro která platí článek 1(5), platí pro veškerá strojní zařízení, jejichž pohon je elektricky napájen a která jsou určena, aby byla provozována v mezích střídavých napětí od 50 V do 1000 V a stejnosměrných napětí od 75 V do 1500 V, společně jak směrnice pro strojní zařízení, tak i směrnice pro nízké napětí.

²²⁾ Na tato ustanovení by se mělo hledět z pohledu záměru vyjádřeného Radou a Komisí, když směrnici přijímaly. Ve svém stanovisku tyto instituce prohlásily: „Rada a Komise souhlasí s tím, že volný pohyb zboží, kterého bylo již dosaženo na bázi směrnice pro nízké napětí, nesmí být touto směrnicí ohrožen.“ Záměrem bylo zajistit, aby některá strojní zařízení, na která se vztahovala již směrnice pro nízké napětí, nebyla dotčena přijetím směrnice pro strojní zařízení.

²³⁾ Uveřejnění harmonizovaných norem ke směrnici pro nízké napětí v Úředním věstníku Evropské unie slouží pouze pro informaci. Takové normy zakládají předpoklad shody nezávisle na uveřejnění v Úředním věstníku EU. Uveřejnění v Úředním věstníku EU může nějakou dobu trvat. Proto by výrobci též měli vzít v úvahu normy, které byly předány Komisi k uveřejnění, které však doposud uveřejněny nebyly. Tato informace by měla být dostupná prostřednictvím evropských a národních normalizačních orgánů.

Článek 1.5.1 přílohy I směrnice pro strojní zařízení totiž uvádí:

„1.5.1 Prívod elektrické energie

Strojní zařízení s prívodem elektrické energie musí být navrženo, vyrobeno a vybaveno tak, aby byla vyloučena nebo mohla být vyloučena veškerá nebezpečí způsobená elektrickým proudem.

Zvláštní pravidla platná pro elektrická zařízení navržená pro použití v určených mezích napětí musí platit i pro strojní zařízení, která jsou závislá na těchto napětích.“

Proto v případě strojních zařízení s prívodem elektrické energie v mezích napětí podle směrnice pro nízké napětí:

- a) Musí být splněny základní požadavky směrnice pro nízké napětí týkající se rizik způsobovaných elektrickým proudem, a proto splnění příslušných harmonizovaných norem publikovaných ve vztahu ke směrnici pro nízké napětí musí poskytovat předpoklad shody s těmito základními požadavky.
- b) Pro veškerá taková strojní zařízení včetně těch, která jsou obsažena v příloze IV směrnice pro strojní zařízení, se musí použít postupy posuzování shody stanovené v článku 8 směrnice pro strojní zařízení²⁴⁾. Pokud se požaduje přezkoušení typu strojního zařízení, notifikovaný subjekt vezme v úvahu výsledky postupů posuzování shody směrnice pro nízké napětí, která platí pro vlastní elektrickou bezpečnost elektrických součástí strojního zařízení, zatímco přímé přezkoušení notifikovaným subjektem se bude týkat mj. veškerých rizik vyplývajících ze způsobu, kterým jsou elektrické součástky vestavěny do strojního zařízení a kterým zajišťují jeho řádnou funkci.

Je samozřejmé, že úvahy uvedené výše v odstavci 9 pro elektrické součástky platí příslušným způsobem i pro elektrické součástky strojních zařízení.

31. Pro zajištění souladu při uplatňování směrnice byly CEN & CENELEC na základě mandátu Komise požádány, aby zajistily, aby veškeré harmonizované normy pro elektrická zařízení byly ve shodě se všemi příslušnými základními požadavky na bezpečnost jak podle směrnice pro nízké napětí, tak i podle směrnice pro strojní zařízení.

Které požadavky se uplatňují na elektrická zařízení, která jsou určena k tomu, aby byla trvale vestavěna v konstrukci stavby?

32. Některé typy elektrických zařízení v působnosti směrnice pro nízké napětí jsou vyrobeny s ohledem na to, že se stanou trvalou součástí stavby. V důsledku toho musí být toto zařízení provedeno takovým způsobem, aby přesně vyhovovalo svému použití a splňovalo základní požadavky stanovené směrnicí 89/106/EHS²⁵⁾, vysvětlené

²⁴⁾ U strojních zařízení, která jsou uvedena v příloze IV, článek 8 směrnice pro strojní zařízení, je stanovena účast notifikovaného subjektu.

²⁵⁾ Směrnice Rady ze dne 21. 12. 1988 o stavebních výrobcích (89/106/EHS) (Úř. věst. L 40, 11. 2. 1989) ve znění směrnice 93/68/EHS (Úř. věst. L 220, 30. 8. 1993).

v interpretačních dokumentech použitých k určení harmonizovaných norem k této směrnici, a aby toto zařízení bylo v souladu s postupy posuzování shody uvedenými v článku 13.

Výsledkem je, že uplatnění ustanovení směrnice pro stavební výrobky předem předpokládá existenci jak harmonizovaných norem ve smyslu směrnice pro stavební výrobky, tak i rozhodnutí týkající se postupů posuzování shody, opět ve smyslu uvedené směrnice.

Pokud by tyto základní podmínky nebyly splněny, nemohla by se v praxi ustanovení směrnice 89/106/EHS na příslušná elektrická zařízení uplatňovat.

33. Směrnice pro nízké napětí však stanoví široký rozsah bezpečnostních zásad, které se překrývají se základními požadavky v příloze I směrnice 89/106/EHS. Aby se zajistily požadavky obou směrnic co nejlépe, jsou existující harmonizované normy (jak jsou uveřejněny ve vztahu ke směrnici pro nízké napětí) prověřovány, aby se zajistil soulad s příslušnými základními požadavky směrnice pro stavební výrobky.

Jaký je vztah ke směrnici pro rádiová zařízení a telekomunikační koncová zařízení (R&TTED)^{26) *)}

34. Na zařízení nebo podstatné komponenty zařízení spadající do působnosti R&TTED se vztahují ustanovení této směrnice týkající se základních požadavků na zdraví a bezpečnost. R&TTED však nemá své vlastní podrobné požadavky a odkazuje na bezpečnostní zásady směrnice pro nízké napětí, ale bez uplatnění mezi napětí.

Harmonizované normy uvedené v seznamu Úředního věstníku EU ve vztahu ke směrnici pro nízké napětí a označené jako použitelné též ve vztahu k R&TTED poskytují předpoklad shody ve vztahu k této směrnici, a to i pro napětí mimo rozsah směrnice pro nízká napětí. Pro bezpečnostní normy pro napětí mimo rozsah směrnice pro nízká napětí může být vydán mandát a odkaz pouze ve vztahu k R&TTED, je-li to požadováno.

Výrobci mohou zvolit, které postupy posuzování shody směrnice pro nízké napětí použijí pro zařízení spadající do rozsahu napětí směrnice pro nízké napětí.

Výrobky, na které se vztahuje více než jedna směrnice, musí splňovat požadavky všech směrnic, které se na ně vztahují. Tam, kde je prvek spadající pod R&TTED integrován do výrobku, musí označení výrobku zahrnovat řádné označení podle R&TTED včetně identifikátorů třídy zařízení podle R&TTED a čísel notifikovaných subjektů tam, kde to přichází v úvahu.

²⁶⁾ Směrnice 1999/5/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 9. března 1999 o rádiových zařízeních a telekomunikačních koncových zařízeních a vzájemném uznávání jejich shody (Úř. věst. L 91, s. 10, 7. 4. 1999).

^{*)} **Poznámka vydavatele:** Zkratka „R&TTED“ znamená „Radio Equipment and Telecommunication Terminal Equipment Directive“, tj. pro stručnost je někdy směrnice pro rádiová a telekomunikační koncová zařízení takto nazývána.

Jaký je vztah ke směrnici pro spotřebiče plyných paliv?²⁷⁾

35. Spotřebiče, které spadají do oblasti působnosti směrnice pro spotřebiče plyných paliv obsahují často elektrické součástky, které spadají také do oblasti působnosti směrnice pro nízké napětí. Zejména článek 1 směrnice pro spotřebiče plyných paliv uvádí, že směrnice platí také pro zabezpečovací, řídicí nebo regulační zařízení a konstrukční části (které jsou pro potřeby obchodu na trh uváděny samostatně) a jsou určeny k vestavění do spotřebičů spalujících plyná paliva nebo k tomu, aby byly smontovány tak, aby takový spotřebič vytvořily“. Některé z těchto součástek jsou elektrickými zařízeními nebo elektrické zařízení obsahují. Směrnice pro spotřebiče plyných paliv a směrnice pro nízké napětí platí společně pro elektrické součástky (určené pro použití v mezích napětí této směrnice) vestavěné (nebo určené k vestavění) do spotřebičů plyných paliv.

Posuzování shody v rámci směrnice pro spotřebiče plyných paliv se musí provádět v souladu s postupem stanoveným v této směrnici. Přitom se berou v úvahu výsledky postupů posuzování shody podle směrnice pro nízké napětí uplatněné ve vztahu k bezpečnostním zásadám směrnice na elektrické součástky spotřebičů plyných paliv. Bezpečnostní hlediska způsobu, kterým jsou elektrické součástky do spotřebiče plyných paliv vestavěny a kterým zajišťují jeho řádný provoz, budou podléhat přímému přezkoumání notifikovaných subjektů.

²⁷⁾ Směrnice Rady ze dne 29. června 1990 týkající se spotřebičů plyných paliv 90/396/EHS (Úř. věst. L 196, 26.7.1990) ve znění směrnice 93/68/EHS (Úř. věst. L 220, 30. 8. 1993).